

Nota Marke Hellestraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Bart BOT

8-2-2018

Titel: Nota Marke Hellestraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Bart Bot

Projectcode bureauonderzoek: 2017I236

Bekrachtigde archeologienota: <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/5391>

Projectcode proefsleuvenonderzoek: 2017K313

Intern projectnummer: 2017.225

Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Marke, Hellestraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 70407 en Y: 166263,11; X: 70500,3 en Y: 166429,71

Oppervlakte plangebied: 6560m²

Kadastergegevens: Kortrijk, afdeling 6 (Marke), sectie B, percelen 192r, 189b, 190a (zie figuur 3)

Topografische kaart: /

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Bart Bot (veldwerkleider), Kris Van Quaethem (assistent-archeoloog) en Jelle Vandecasteele (opdrachtgever)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Zelzate, 8/02/2017

© Acke & Bracke bvba, Leegstraat 170, 9060 Zelzate. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	6
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	6
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	7
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	7
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	7
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	7
2. ASSESSMENT	11
2.1. AARDKUNDIGE OPBOUW	11
2.2. ASSESSMENT SPOREN	16
2.2.1. SPOREN	16
2.2.2. VERSTORINGEN	16
2.3. ASSESSMENT VONDSTEN	24
2.4. ASSESSMENT STALEN	25
2.5. ASSESSMENT CONSERVATIE	26
2.6. DATERING, INTERPRETATIE EN CONFRONTATIE MET VOORGAANDE ONDERZOEKSFASES	27
2.7. SYNTHESE	30
2.7.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	30
2.7.2. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	30
3. SAMENVATTING	32
4. BIBLIOGRAFIE	33
5. BIJLAGES	34

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De nota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Marke Hellestraat, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, werd door de initiatiefnemer een archeologienota toegevoegd aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota¹ bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat er een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject. In deze nota, opgemaakt onder supervisie van een erkend archeoloog, worden de resultaten van dit proefsleuvenonderzoek beschreven.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

In de archeologienota was volgende vraagstelling opgenomen:

- Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
- Kunnen sporen in verband gebracht worden met de nabijgelegen archeologische sites en gekende archeologische waarden?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

1.2.2. Randvoorwaarden

Het proefsleuvenonderzoek diende te gebeuren in uitgesteld traject. De gronden werden namelijk pas ontwikkeld onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning.

¹ <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/5391>

Figuur 1 Zicht op het plangebied.

Figuur 2 Zicht op het plangebied tijdens het proefsleuvenonderzoek.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

Op basis van het bureauonderzoek werd in het programma van maatregelen van de archeologienota een verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven opgelegd, in een uitgesteld traject. De onderzoeken dienen uitgevoerd te worden volgens de bepalingen in de Code van Goede Praktijk en de voorwaarden opgenomen in het programma van maatregelen horende bij de archeologienota. De erkende archeoloog kan enkel mits gefundeerde motivatie afwijken van sommige van deze bepalingen en voorwaarden.

Het proefsleuvenonderzoek vond plaats op een site zonder complexe verticale stratigrafie. Het sleuvenplan zoals opgenomen in de bureaustudie voorzag in de aanleg van 8 onderbroken parallelle NW-ZO georiënteerde sleuven, haaks op de Hellestraat. Het sleuvenplan, voorzien in het Programma van Maatregelen, kon volledig gevolgd worden. Voor de uitgraving werd gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak van 1,80m breed. De grond werd gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Na de voltooiing van de registratie van de sleuven werden deze gedicht.

Het totale plangebied was 6560m² groot waarbij geen obstakels aanwezig waren. Hiervan werd 798m² (12,2%) onderzocht door middel van 8 proefsleuven. Er werd één kijkvenster aangelegd van 10m² (0,2%). De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee net behaald. De acht proefsleuven bleken bovendien ruim voldoende om een inschatting te maken van het archeologisch potentieel, dat in dit geval duidelijk negatief bleek te zijn.

Het onderzoek werd uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk. De proefsleuven werden aangelegd op twee niveaus, meer bepaald op het niveau van de C-horizont en net onder de teelaarde, waarbij telkens stelselmatig en laagsgewijs verdiept werd naar de C-horizont om de eventuele aanwezigheid van sporen te controleren. Aangezien alle inmetingen gebeurden met een GPS-aangestuurd systeem met precisie van 1cm werd voorafgaand het veldwerk geen hoofdmeetsysteem aangelegd. Elke proefsleuf werd beschouwd als een individuele werkput. De aangelegde vlakken en de storten van sleuven werden onderzocht met een metaaldetector van het type XP Deus, dit leverde geen relevante archeologische vondsten op. Het archeologisch vlak werd opgeschoond, waarbij met uitzondering van twee sporen, geen archeologische sporen werden aangetroffen. Alle sleuven en profielen kregen een uniek nummer, werden beschreven en geregistreerd via foto's en opmetingen. De foto's werden genomen met een camera van het merk Canon PC1304. Er werden geen stalen genomen, gezien geen sporen of andere relevante contexten werden aangetroffen die zich daartoe leenden. Relevante delen van de putwandprofielen werden opgeschoond en geregistreerd als referentieprofiel. In totaal werden vijf profielen geplaatst, verspreid over het volledige terrein, waarbij profiel 1 (zuidelijke gedeelte) en profiel 3 (noordelijke gedeelte) als referentieprofiel kunnen gezien worden.

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op dinsdag 23 januari 2018 in praktisch droge omstandigheden. Het kraanwerk werd uitgevoerd door BEKAERT-grondwerken. Erkend archeoloog Bart Bot trad op als veldwerkleider en assistent-aardkundige en Kris Van Quaethem als assistent-archeoloog. Maarten Bracke voerde de metaaldetectie uit. Een landmeter van MEET-het stond in voor het opmeten van de sleuven, profielen en hoogtes, deze gegevens werden nadien verwerkt tot bruikbaar kaartmateriaal door assistent-archeoloog Bart Bot.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De bekrachtigde archeologienota² van deze site werd als voornaamste bron aangewend.

² <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/5391>

Figuur 3 Sleuvenplan geprojecteerd op de kadasterkaart (bron: geopunt.be).

Figuur 4 Projectie van de sleuven op de orthofoto van 2016 (bron: geopunt.be).

Figuur 5 Overzichtsfoto tijdens de aanleg van de sleuven.

Figuur 6 Dichten van de proefsleuven.

Figuur 7 Opmeten vande sleuven.

2. Assessment

2.1. Aardkundige opbouw

De aardkundige opbouw van het projectgebied werd op het terrein vastgesteld door het aanleggen van 5 bodemprofielen: twee in sleuf 1, één in sleuf 2, één in sleuf 3 en één in sleuf 5.

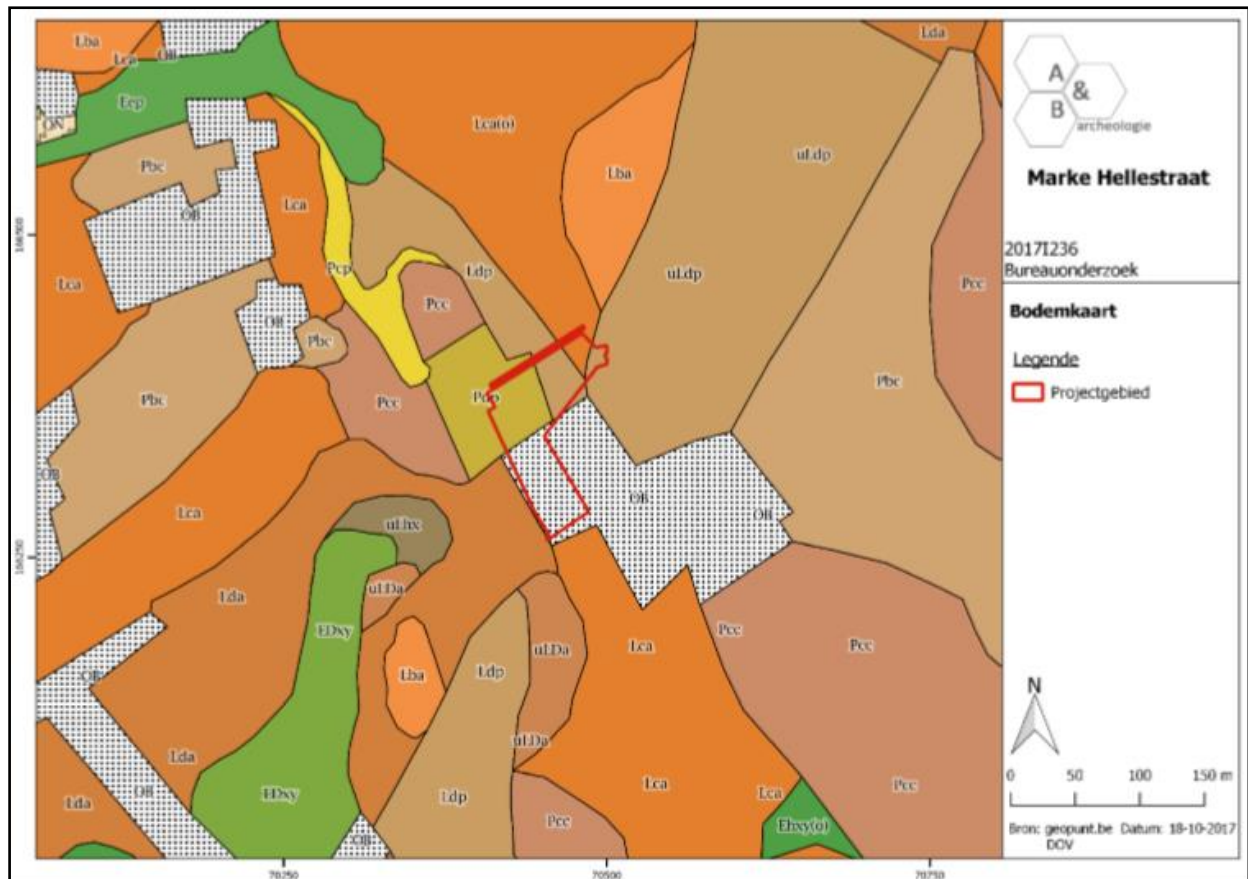
De profielen volgen mee de topografische en bodemkundige gegevens van het terrein en liggen voldoende gespreid over het volledige terrein. Binnen het projectgebied worden op de bodemkaart (cfr. Verslag van resultaten bureaustudie) Pdp-, Ldp-, Lca(o)- en uLdp-bodems aangegeven in het noorden van het plangebied en een OB-bodem (bebouwde grond) in het zuiden van het plangebied. Pdp-bodems zijn matig natte licht zandleembodems zonder profiel. Bij deze colluviale gronden zonder profielontwikkeling is de Ap ongeveer 30cm dik, homogeen, zeer donker grijsbruin en goed humeus. Tussen de bouwvoor en de Cg komt veelal een zwak humeuze overgangshorizont voor. De gronden zonder profielontwikkeling (colluvium) zijn geassocieerd met postpodzolen, welke meestal een verbrokkelde humus en/of ijzer B horizont insluiten tussen 50 en 80cm. Roestverschijnselen beginnen tussen 40 en 60cm. De bodems zijn veelal te nat in de winter. Ldp-bodem is een matig natte zandleembodem zonder profiel. Dit zijn colluviale gronden, gekenmerkt door een laag recent geërodeerd sediment. Meestal wordt op geringe tot matige diepte een bedolven textuur B(p(c), p1, po) of een Tertiair substraat aangetroffen. Het colluviaal dek onderscheidt zich van het autochtoon zandleem door de aanwezigheid van kleine houtskool- en baksteenrestjes. Bij het complex LdP zijn samen met de profielen zonder profielontwikkeling ook enkele bodems met minimale profielontwikkeling geassocieerd. Roestverschijnselen beginnen tussen 50 en 80 cm. De waterhuishouding is gekenmerkt door wateroverlast in de winter; ze is goed in de zomer. Lca(o)-bodem is een matig droge zandleembodem met textuur B horizont. De Ap rust op een E horizont (ongeveer 40cm dik) of rechtstreeks op de textuur B. De textuur B is aangereikt met klei en sesquioxiden, het is een bruine zware zandleem. In vele gevallen komt een substraat voor op wisselende diepte. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120cm. Normaal hebben deze gronden geen watergebrek noch wateroverlast. De substraatgronden zijn in het voorjaar koud en laat te bewerken en kunnen in de zomer bij aanhoudende droogte aan watergebrek lijden. De (o) duidt er op dat de profielontwikkeling een sterke antropogene invloed kent. Een uLdp-bodem is gelijkaardig aan Ldp, met klei op geringe diepte (ondieper dan 75cm).

De bodemopbouw in het onderzoeksgebied kan algemeen als volgt beschreven worden: de vastgestelde horizontsequentie was algemeen A(p)1 – C voor het noordelijke gedeelte en een A(p)1 - B - C voor het hoger gelegen zuidelijke deel van het plangebied.

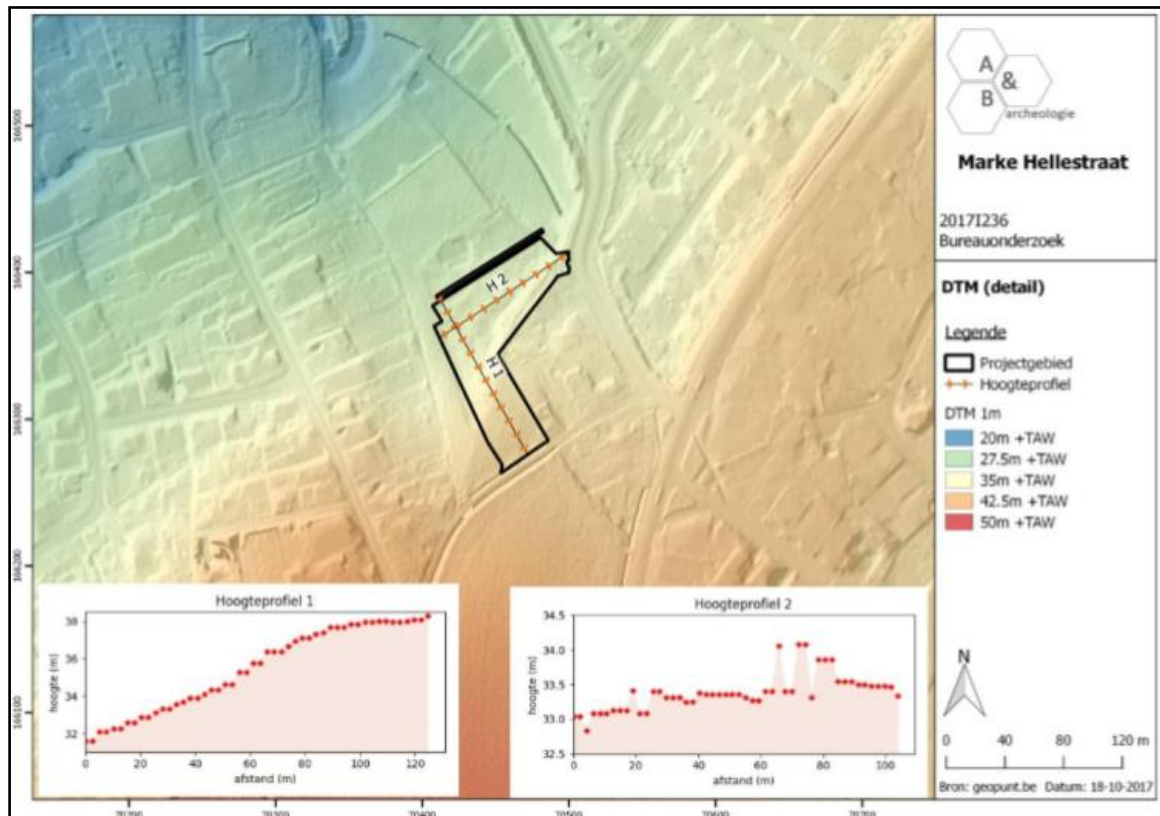
In alle profielen werd een vrij natte ploeglaag of A(p)-horizont vastgesteld die gemiddeld 30cm dik was (maximaal 50cm dik). Onder deze A(p)-horizont bevond zich de C-horizont. Deze bestond uit een vrij natte zandleembodem. In het zuiden van het plangebied werd een andere bodemopbouw vastgesteld. Op profielen 1 en 2 werd onder de A(p)-horizont een vrij goed ontwikkelde verbruinde B-horizont (20 tot 40cm dik) waargenomen. De C-horizont was hier ook zandleem. Op profiel 1 werd op een diepte van -90cm t.o.v. het maaiveld tertiaire klei waargenomen.

De waarnemingen op het terrein tonen duidelijk aan dat het noordelijke gedeelte van het plangebied valt onder Pdp-gronden. De zuidelijk, hoger gelegen delen van het plangebied vallen onder de noemer Lca-grond, dit is een matig droge zandleembodem met textuur B horizont.

Het hoogtemodel toont aan dat het plangebied zich buiten de vallei van de Markebeek bevindt en gelegen is op de flanken van één van de heuveltoppen, op een zuidwest-noordoost georiënteerde rug. Het terrein helt nogal sterk van het noorden (+32,00m TAW) naar het zuiden (ca. +38,00m TAW).

Figuur 8 Bodemkaart (Figuur overgenomen van de bureaustudie).

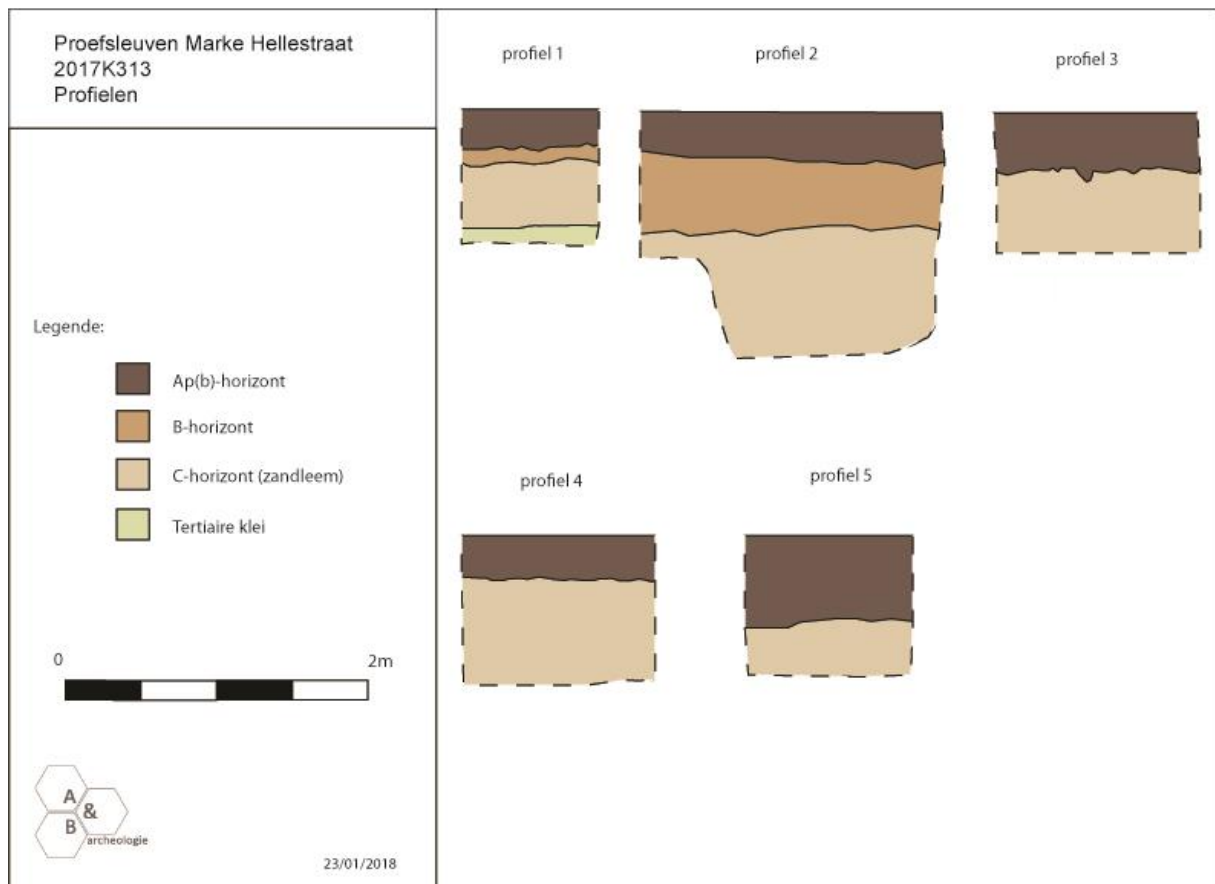
Figuur 9 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (Figuur overgenomen uit de bureaustudie).

Figuur 10 Profiel 2 in sleuf 1.

Figuur 11 Profiel 5 in sleuf 4.

Figuur 12 Grafische weergave van de profielen.

2.2. Assessment sporen

2.2.1. Sporen

In totaal werden twee sporen aangetroffen. Spoor 1 (+33,27m TAW) bevond zich in het noordelijk lager gelegen deel van sleuf 1 en had een oost-west oriëntatie. Het betrof een 80cm brede matig scherp afgelijnde greppel. In doorsnede was te zien dat de greppel steile wanden had. De 50cm diep bewaarde greppel was opgevuld met een grijze uitgeloopte zandleem zonder inclusies. Er werden geen vondsten aangetroffen in de vulling. De vulling en scherpe aflijning doet echter een (sub)recente datering vermoeden.

In sleuf 2 werd S2 (+36,66m TAW) aangetroffen. De kuil tekende zich af tegen de beige moederbodem als een cirkelvormig spoor met een diameter van 95cm. De vulling bestond uit een bruine zandleem met inclusies houtskool. In doorsnede kon een komvormig profiel waargenomen worden. De kuil had een diepte van 30cm.

2.2.2. Verstoringen

In vrijwel alle sleuven werd een vrij brede donkere aflijning aangetroffen. De aflijning met een puinige vulling had een NO-ZW oriëntatie. In sleuven 6, 7 en 8 werden verschillende brokken van recente dakpannen aangetroffen in deze verstoring.

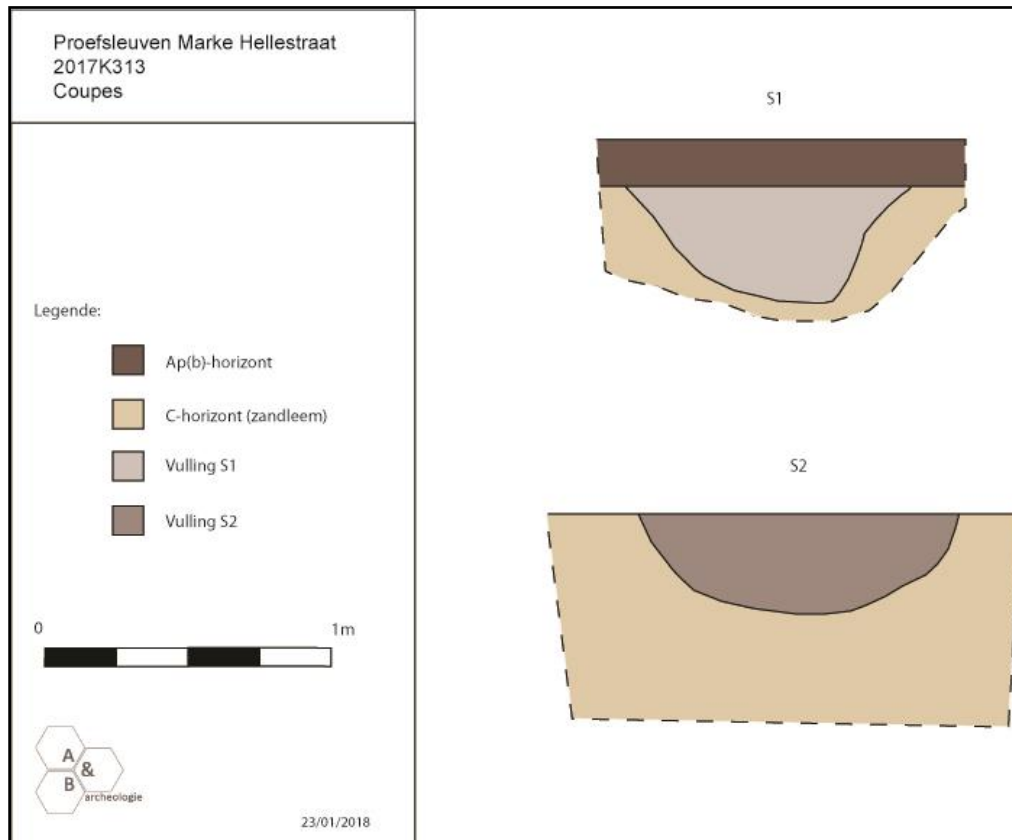
In het noordelijke gedeelte van de sleuven werden enorm veel zeer scherp afgelijnde vergravingen waargenomen. De vergravingen/recente kuilen tekenden zich af als grijze scherpe onregelmatige vlekken in de moederbodem.

Figuur 13 Allesporenkaart geprojecteerd op het huidige kadaster (bron: geopunt.be).

Figuur 14 Allesporenkaart met hoogtes (in m TAW) (bron: geopunt).

Figuur 15 Coupes.

Figuur 16 Zicht op de gracht S1 (vooraan op de foto) doorsneden door een recenter spoor.

Figuur 17 Doorsnede op de gracht S1.

Figuur 18 Kuil S2 in vlak.

Figuur 19 Doorsnede op de kuil S2.

Figuur 20 NO-ZW georiënteerde verstoring.

Figuur 21 Ter hoogte van sleuf 7 was de NO-ZW georiënteerde verstoring opgevuld met brokken dakpannen.

Figuur 22 Zicht op de NO-ZW georiënteerde verstoring in sleuf 6.

Figuur 23 Zeer scherp afgelijnde recente kuilen in sleuf 2.

Figuur 24 Zicht op sleuf 2 vanaf het zuiden.

Figuur 25 Zicht op de verstoorde sleuf 7.

2.3. Assessment vondsten

Niet van toepassing. Er werden geen vondsten aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

2.4. Assessment stalen

Niet van toepassing, er werden geen stalen genomen tijdens het vooronderzoek. Er werden geen sporen aangetroffen die zinvol waren voor een verder natuurwetenschappelijk onderzoek.

2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing, er werden geen vondsten aangetroffen die zich leenden tot een verdere conservatie.

2.6. Datering, interpretatie en confrontatie met voorgaande onderzoeksfases

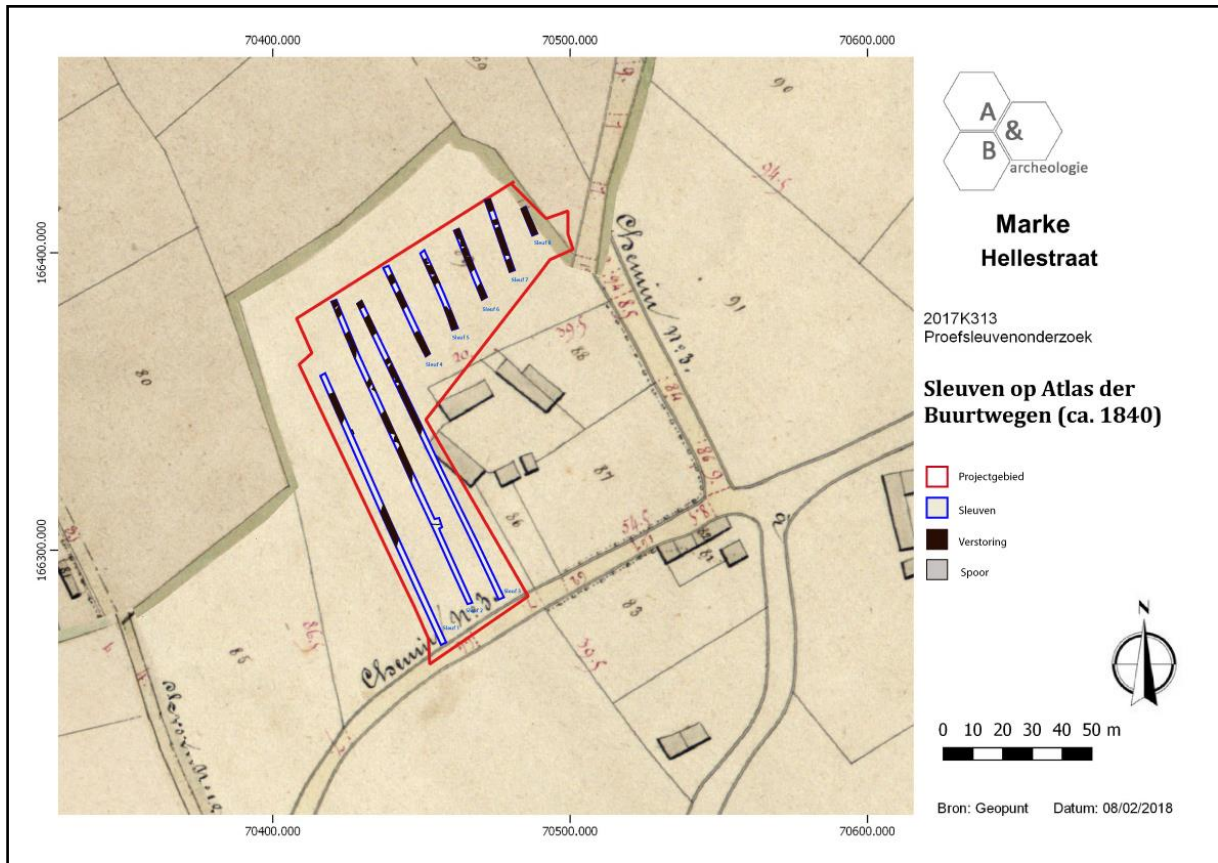
De hogere ligging van het terrein, op een heuvelflank die helt naar het zuiden op en met een goed zicht over de vallei van de Markebeek en verder de Leie, en de vruchtbare zandleemgronden met dagzomende klei die bruikbaar is voor ambachtelijke activiteit, kunnen er in het verleden voor gezorgd hebben dat deze locatie aantrekkelijk was voor menselijke bewoning. Het plangebied kon op basis van de bodemkundige opbouw in de profielen in twee zones onderverdeeld worden. De waarnemingen op het terrein toonden aan dat het noordelijke gedeelte van het plangebied valt onder Pdp-gronden. De zuidelijk, hoger gelegen delen van het plangebied vallen onder de noemer Lca-grond, dit is een matig droge zandleembodem met textuur B horizont.

Er bevinden zich diverse archeologische sites in de nabijheid en in de ruimere omgeving van het plangebied. Net ten zuiden van het plangebied, aan de andere zijde van de Kardinaalstraat, werden bij een veldprospectie voorwerpen uit de steentijden, de metaaltijden, de Romeinse periode, de middeleeuwen en de nieuwe tijden aangetroffen. Deze duiden op een laatmiddeleeuwse uitbating op of nabij deze locatie, en ook op een mogelijke veldslag/beschieting/belegering die hier eind 17de eeuw zou plaatsgevonden hebben. Op deze site werd in 2014 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd, waarbij enkele sporen van een mogelijke nederzetting uit de late ijzertijd-Romeinse periode werden aangesneden. De sites in de ruimere omgeving zijn vooral gekend uit cartografisch materiaal en veldprospecties, en duiden er op dat de omgeving tijdens de steentijden, de Romeinse periode, de middeleeuwen en de nieuwe tijden nogal in trek was voor menselijke activiteit, ook zijn er veel laatmiddeleeuwse sites met walgracht gekend. Aanwijzingen voor occupatie in de metaaltijden zijn vooralsnog eerder schaars.

Het plangebied was sinds 1777 onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond. Mogelijk was er tegen de zuidoostelijke grens een gebouw aanwezig, maar dit was niet eenduidig vast te stellen. Waarschijnlijk valt dit gebouw net buiten het plangebied. Van zuidwest naar noordoost, dwars over het terrein, lag in de loop van de 20ste eeuw een spoorlijn waarlangs klei uit een groeve (gelegen aan de andere zijde van de Kardinaalstraat) werd weggevoerd.

In het plangebied werden twee sporen aangetroffen. Het betreft een greppel en een kuil. Alhoewel het plangebied een zeker potentieel had, werden verder geen bewoningssporen of andere relevante sporen aangetroffen. Er kan geconcludeerd worden dat het plangebied vermoedelijk lang als landbouwgrond werd gebruikt. In het noordelijk gedeelte van het terrein werden heel wat vergravingen en recente kuilen aangetroffen. Opmerkelijk is een NO-ZW georiënteerde verstoring die in diverse sleuven werd aangetroffen. De rechtlijnige verstoring bleek in sommige gevallen met brokken puin (dakpannen) te zijn opgevuld/opgebouwd. Het gaat in dit geval om de funderingsbedding van de spoorlijn die in de 20ste eeuw door het plangebied liep. In het zuidwesten van het plangebied, ter hoogte van de Kardinaalstraat, werden de sporen onder het straatniveau nog *in situ* aangetroffen. Als het sleuvenplan geprojecteerd wordt op een topografische kaart uit 1950-1970 is duidelijk te zien dat de spoorlijn zich op de plaats bevond waar de NO-ZW georiënteerde verstoring werd waargenomen. Van het gebouw dat mogelijks deel op het plangebied stond werden geen resten aangetroffen.

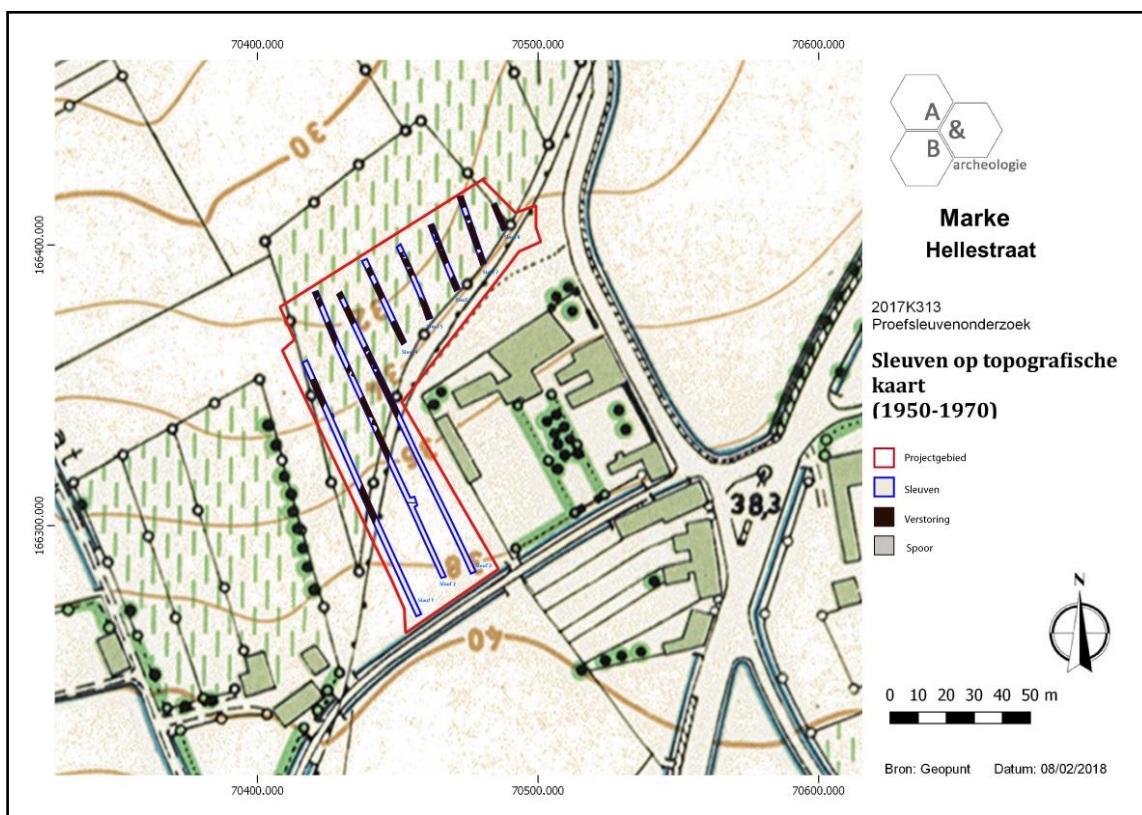
Ondanks het archeologisch potentieel in de omgeving is duidelijk geworden dat geen archeologische site aanwezig is binnen de grenzen van het plangebied.

Figuur 26 Projectie van het sleuvenplan op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (bron: geopunt).

Figuur 27 De treinsporen zijn nog aanwezig onder de huidige Kardinaalstraat.

Figuur 28 Projectie van het sleuvenplan op de topografische kaart van 1950-1970 (bron: geopunt.be).

2.7. Synthese

2.7.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Hoewel er afgaande op de gekende archeologische sites in de omgeving een zekere kans was op het aantreffen van steentijd, Romeinse en middeleeuwse sporen en vondsten, is tijdens het veldwerk gebleken dat geen archeologische site aanwezig is binnen de grenzen van het plangebied.

Verder archeologisch onderzoek van het plangebied wordt niet geadviseerd, aangezien geen archeologische waarden werden aangetroffen.

2.7.2. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?

In totaal werden 2 sporen opgetekend: een greppel van een (sub)recente oorsprong en een niet nader te dateren kuil.

- Wat is de aard van de sporen en/of artefacten (bewoning, funerair, ambachten,...)?

De greppel deed in het verleden vermoedelijk dienst als afwatering van het perceel. De functie van de kuil is onduidelijk.

- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?

De greppel S1 was enkel in sleuf 1 goed bewaard. In de daaropvolgende sleuven was het spoor verstoord door de aanleg van de spoorweg. Spoor 2 was relatief goed bewaard.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Niet van toepassing

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

Niet van toepassing

- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?

Niet van toepassing

- Zijn er indicaties dat de bodem (deels) verstoord is?

Op het noordelijk gedeelte van het plangebied werden heel wat scherp afgelijnde recente vergravingen aangetroffen. Over het volledige plangebied ligt bovendien een NO-ZW georiënteerde verstoring. Deze is toe te wijzen aan de spoorweg die in de 20ste eeuw over het plangebied liep.

- Wat is de bodemopbouw?

De bodemopbouw in het onderzoeksgebied kan algemeen als volgt beschreven worden: de vastgestelde horizontsequentie was algemeen A(p)1 – C voor het noordelijke gedeelte en een A(p)1 - B - C voor het hoger gelegen zuidelijke deel van het plangebied.

- In welke mate in het terrein onderhevig geweest aan erosie, en heeft dit een impact gehad op het archeologisch bodemarchief?

Het terrein zelf is niet onderhevig geweest aan erosie.

- Zijn er aanwijzingen voor de aanwezigheid van een (goed bewaarde) steentijd artefactensite?

Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een steentijd site binnen de grenzen van het plangebied.

- Is er verder archeologisch onderzoek nodig in de vorm van een archeologische opgraving? Zo ja, specificeer.

Er is geen verder archeologisch onderzoek nodig.

3. Samenvatting

De nota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Marke Hellestraat, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, werd door de initiatiefnemer een archeologienota toegevoegd aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota bestond enkel uit een bureauonderzoek, in het programma van maatregelen was opgenomen dat er een proefsleuvenonderzoek diende uitgevoerd te worden in uitgesteld traject. Het totale plangebied was 6560m² groot waarbij geen obstakels aanwezig waren. Hiervan werd 798m² (12,2%) onderzocht door middel van 8 proefsleuven. Er werden één kijkvenster aangelegd van 10m² (0,2%). De vooropgestelde dekkingsgraad van 12,5% zoals opgenomen in de Code van Goede Praktijk (te verdelen over 10% sleuven en 2,5% dwarssleuven/volgsleuven/kijkvensters) werd hiermee net behaald. De acht proefsleuven bleken ruim voldoende om een inschatting te maken van het archeologisch potentieel, dat in dit geval duidelijk negatief bleek te zijn.

In alle profielen werd een vrij natte ploeglaag of A(p)-horizont vastgesteld die gemiddeld 30cm dik was (maximaal 50cm dik). Onder deze A(p)-horizont bevond zich de C-horizont. Deze bestond uit een vrij natte zandleembodem. In het zuiden van het plangebied werd een andere bodemopbouw vastgesteld. Op profielen 1 en 2 werd onder de A(p)-horizont een vrij goed ontwikkelde bruine B-horizont (20 tot 40cm dik) waargenomen. De C-horizont was hier ook zandleem. Op profiel 1 werd op een diepte van -90cm t.o.v. het maaiveld tertiaire klei waargenomen. De waarnemingen op het terrein tonen duidelijk aan dat het noordelijke gedeelte van het plangebied valt onder Pdp-gronden. De zuidelijk, hoger gelegen delen van het plangebied vallen onder de noemer Lca-grond, dit is een matig droge zandleembodem met textuur B horizont.

De hogere ligging van het terrein, op een heuvelflank die helt naar het zuiden op en met een goed zicht over de vallei van de Markebeek en verder de Leie, en de vruchtbare zandleemgronden met dagzomende klei die bruikbaar is voor ambachtelijke activiteit, kunnen er in het verleden voor gezorgd hebben dat deze locatie aantrekkelijk was voor menselijke bewoning. In het plangebied werden twee sporen aangetroffen. Het betreft een greppel en een kuil. Alhoewel het plangebied een zeker potentieel had werden verder geen bewoningssporen aangetroffen. Er kan geconcludeerd worden dat het plangebied vermoedelijk lang als landbouwgrond werd gebruikt. In het noordelijk gedeelte van het terrein werden heel wat vergravingen en recente kuilen aangetroffen. Opmerkelijk is een NO-ZW georiënteerde verstoring die in diverse sleuven werd aangetroffen. De rechtlijnige verstoring bleek in sommige gevallen met brokken puin (dakpannen) te zijn opgevuld/opgebouwd. Het gaat om de funderingsbedding van een spoorlijn die in de 20ste eeuw door het plangebied liep. In het zuidwesten van het plangebied, ter hoogte van de Kardinaalstraat, werden de sporen onder het straatniveau nog *in situ* aangetroffen. Als het sleuvenplan geprojecteerd wordt op een topografische kaart uit 1950-1970 is duidelijk te zien dat de spoorlijn zich op de plaats bevond waar de NO-ZW georiënteerde verstoring werd waargenomen. Van het gebouw dat mogelijks deel op het plangebied stond werden geen resten aangetroffen. Ondanks het archeologisch potentieel in de omgeving is duidelijk geworden dat geen archeologische site aanwezig is binnen de grenzen van het plangebied. Verder archeologisch onderzoek van het plangebied wordt niet geadviseerd, gezien de negatieve resultaten van het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek.

4. Bibliografie

- www.geopunt.be
- <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/5391>

5. Bijlages

- Referentieprofiel 1

Projectcode		2017K313			Coördinaten		
Type onderzoek		Proefsleuven					
Profielnummer		PR1			Hoogte	+44,44m TAW	
Oriëntatie		Z-N			Grondwater	niet bereikt	
Datum		23/01/2018			Classificatie	Lca	
Weer		Bewolkt met opklaringen				matig droge zandleembodem met textuur B horizont	
Beschrijving		Bart Bot			Fotonr	29	
Landgebruik		weiland			Plannr	Zie allesporenkaart	
Vegetatie		Gras					
Horizont		Diepte (cm)		Methode beschrijving	Ondergrens		
nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid
H1	Ap	0	30	Droog	Ja	Duidelijk	Golvend tot recht
H2	B	30	50	Droog	Ja	Vaag	Vrij recht
H3	C1	50	90	Vochtig	Ja	Duidelijk	Vrij recht
H4	C2	90	100	Nat	/	/	/
Kleur (visueel)		Vochtigheid		Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen	
				symbool	beschrijving		
Donkerbruingrijs		Droog		A	Zandleem	/	
Bruin		Droog		A	Zandleem	B-horizont	
Grijsbruin		Vochtig		A	Zandleem	C-horizont	
Bleekgrijs		Nat		A	Klei	C-horizont	

Figuur 29 Zicht op profiel 1 in sleuf 1.

- Referentieprofiel 2

Projectcode		2017K313		Coördinaten			
Type onderzoek		Proefsleuven					
Profielnummer		PR3		Hoogte	+32,15m TAW		
Oriëntatie		Z-N		Grondwater	niet bereikt		
Datum		23/01/2018		Classificatie	Pdp		
Weer		Bewolkt met opklaringen			matig natte licht zandleembodem zonder profiel		
Beschrijving		Bart Bot		Fotonr	18		
Landgebruik		weiland		Plan nr	Zie allesporenkaart		
Vegetatie		Gras					
Horizont		Diepte (cm)		Methode beschrijving	Ondergrens		
nr	Benaming	begin	eind		bereikt	duidelijkheid	regelmatigheid
H1	Ap	0	40	Droog	Ja	Duidelijk	Golvend tot recht
H2	C	40	100	Droog	Ja	Vaag	Vrij recht
Kleur (visueel)		Vochtigheid		Textuur		Andere fenomenen/opmerkingen	
				symbool	beschrijving		
Donkerbruingrijs		Droog		A	Zandleem	/	
Geelgrijs		Droog		A	Zandleem	C-horizont	

Figuur 30 Zicht op profiel 3 in sleuf 2.

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied.....	5
Figuur 2 Zicht op het plangebied tijdens het proefsleuvenonderzoek.	5
Figuur 3 Sleuvenplan geprojecteerd op de kadasterkaart (bron: geopunt.be).....	8
Figuur 4 Projectie van de sleuven op de orthofoto van 2016 (bron: geopunt.be).....	8
Figuur 5 Overzichtsfoto tijdens de aanleg van de sleuven.	9
Figuur 6 Dichten van de proefsleuven.....	9
Figuur 7 Opmeten van de sleuven.	10
Figuur 8 Bodemkaart (Figuur overgenomen van de bureaustudie).....	12
Figuur 9 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (Figuur overgenomen uit de bureaustudie).	13
Figuur 10 Profiel 2 in sleuf 1.....	13
Figuur 11 Profiel 5 in sleuf 4.....	14
Figuur 12 Grafische weergave van de profielen.....	15
Figuur 13 Allesporenkaart geprojecteerd op het huidige kadaster (bron: geopunt.be).....	17
Figuur 14 Allesporenkaart met hoogtes (in m TAW) (bron: geopunt).	17
Figuur 15 Coupes.	18
Figuur 16 Zicht op de gracht S1 (vooraan op de foto) doorsneden door een recenter spoor.....	18
Figuur 17 Doorsnede op de gracht S1.	19
Figuur 18 Kuil S2 in vlak.	19
Figuur 19 Doorsnede op de kuil S2.	20
Figuur 20 NO-ZW georiënteerde verstoring.	20
Figuur 21 Ter hoogte van sleuf 7 was de NO-ZW georiënteerde verstoring opgevuld met brokken dakpannen.....	21
Figuur 22 Zicht op de NO-ZW georiënteerde verstoring in sleuf 6.....	21
Figuur 23 Zeer scherp afgelijnde recente kuilen in sleuf 2.	22
Figuur 24 Zicht op sleuf 2 vanaf het zuiden.	22
Figuur 25 Zicht op de verstoorde sleuf 7.....	23
Figuur 26 Projectie van het sleuvenplan op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) (bron: geopunt).	28
Figuur 27 De treinsporen zijn nog aanwezig onder de huidige Kardinaalstraat.	29
Figuur 28 Projectie van het sleuvenplan op de topografische kaart van 1950-1970 (bron: geopunt.be).	29
Figuur 29 Zicht op profiel 1 in sleuf 1.	35
Figuur 30 Zicht op profiel 3 in sleuf 2.	37

- Fotolijst proefsleuvenonderzoek 2017K313

Fotonr	Type	Spoornr/Profielnr	Werkput/Sleuf	Vlak	Datum	Vondstnr
1	Overzicht	/	/	/	23/01/2018	/
2	Profiel	Profiel 1	1	/	23/01/2018	/
3	Profiel	Profiel 2	1	/	23/01/2018	/
4	Overzicht	/	1	/	23/01/2018	/
5	Overzicht	/	1	/	23/01/2018	/
6	Detail	S1	1	/	23/01/2018	/
7	Detail	S1	1	/	23/01/2018	/
8	Detail	S1	1	/	23/01/2018	/
9	Overzicht	/	1	/	23/01/2018	/
10	Profiel	Profiel 3	2	/	23/01/2018	/
11	Detail	S3	2	/	23/01/2018	/
12	Detail	S3	2	/	23/01/2018	/
13	Detail	S3	2	/	23/01/2018	/
14	Overzicht	/	2	/	23/01/2018	/
15	Overzicht	/	2	/	23/01/2018	/
16	profiel	Profiel 4	3	/	23/01/2018	/
17	Overzicht	/	3	/	23/01/2018	/
18	Overzicht	/	3	/	23/01/2018	/
19	Profiel	Profiel 5	4	/	23/01/2018	/
20	Overzicht	/	4	/	23/01/2018	/
21	Overzicht	/	5	/	23/01/2018	/
22	Overzicht	/	Algemeen	/	15/12/2017	/
23	Overzicht	/	6	/	15/12/2017	/
24	Overzicht	/	6	/	15/12/2017	/
25	Overzicht	/	7	/	15/12/2017	/
26	Overzicht	/	8	/	15/12/2017	/

27	Detail	S1	1	/	23/01/2017	/
28	Detail	S2	2	/	23/01/2018	/
29	Overzicht	/	/	/	23/01/2018	/

- Plannenlijst proefsleuvenonderzoek 2017K313

Plannummer	Type	Onderwerp	Schaal	Digitaal	Datum
1	Sleuvenplan	Allesporenkaart op kadaster	Onbepaald	X	8/02/2018

Sporenlijst

2017K313 Proefsleuvenonderzoek

Spoormr.		Werkput/St. euf.		Viak	Interpretatie	Vorm	Associatie	Datum	Afmetingen	Aflijning	Datering	Coupe	Diepte	Opmerkingen	Laag					Bouwelement					Relatie	Vondstnr.	Staalnr.	Fotonr.	Tekeningnr.
															Aard	Kleur	Textuur	Inclusies	Bioturbatie	Constructie	Fasering	Materiaal	Afwerking	Techniek					
1	1	1	greppel		rechtlijnig	/		23/01/2018	0,8m	scherp	/	ja	50cm	/	/	LGR	Z	/	ja	/	/	/	/	/	/	6, 7 & 8	1		
2	2	1	kuil		rond	/		23/01/2018	0,95m	scherp	/	ja	30cm	/	/	GRWI	Z tot 5	/	ja	/	/	/	/	/	/	11, 12 & 13	1		